

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. VIII. De Missæ Stipendio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

men sequeretur non modica turbatio viri ex tali lotionem, eo quod ipse non adverterit ad talem contactum Sacrae hostiæ, putat Tamb. contra Dian. part. 10. tract. 12. resol. 10., omittendam esse talem lotionem, quia præstat vitare turbationem fidelium, quam Rubricarum apicem observare; possumus enim uti Epicheja, rationabiliter interpretando mentem Legislatoris, quod voluerit talem casum excipere.

VI. Rogabis, quid, si contingat, quod Sacrae species evomantur?

Respondeo, quod si judicentur corruptæ, totus vomitus debet comburi, & cineres in Sacrarium projici; Sin appareant integræ, debent reverenter assumi, ut dicitur in Rubricis Missalis num. 14., nisi nausea habeatur; aliter separentur, & in loco Sacro reponantur, donec corumpantur; deinde comburendæ sunt, & cineres in Sacrarium projiciendi. Non est autem illicitum provocare vomitum, quando quis advertit, quod species Sacramentales a se sumptæ veneno fuerint infectæ; & quod nisi statim evomantur cum cibo, imminet periculum grave mortis, ut notat Tamb. de Commun. cap. 3. §. 4.

VII. Quæritur sexto; quando quis paululum in missa procedens advertit, se aliquid omisisse, tenetur ne illud repetere?

Respondeo cum Suar., & Trull., regulariter loquendo, defectus accidentales, postquam commissi sunt, non esse supplendos; ut si quis omisit Gloria, vel Credo, &c.; quia non sunt de substantia, & si repeterentur, facile aderit scandalum, aut nota, & invertitur ordo missæ: dixi tamen, Regulariter, quia si parva esset mora, & omisium esset aliquod notabile, non est inconveniens, imo necessarium ex Suar. disp. 85. sect. 2. §. 2., quod repetatur, præsertim in iis, quæ secreta dicuntur.

VIII. Quæritur ultimo; quid faciat Sacerdos, si sumpto calice, remaneat particula in fundo calicis?

Respondeo, posse vel digito illam ad calicis labrum perducere, & sumere, vel infundere vinum, & totum sumere, ut habetur in novo Missali: Quod si prima vice non potuit sumi, potest iterum novum vinum infundi, ut sumatur: quod idem dicendum, si hostia conglutinetur palato Sacerdotis; nam non censetur tunc Sacerdos communicare non jejunus, prout notat Lugo disp. 15. de Euchar. sect. 7. num. 79.; præstatque id facere, quam digitum ori imponere ad trahendas species agglutinatas palato.

ARTICULUS ULTIMUS

De Missæ Stipendio.

- I. *Qua de causa Stipendium pro Missa licite sumatur?*
- II. *Justum Missæ stipendium quodnam sit?*
- III. *Num diebus festis accipi possit stipendium majus, quam diebus profestis?*
- IV. *Possit ne pro eadem Missa duplex stipendium accipi, alterum scilicet pro Officiatura, alterum pro applicatione Sacrificii?*
- V. *Quid si alter petat Impetrationem; alter Satisfactionem Sacrificii?*
- VI. *Num possit Beneficiarius, vel Capellanus, si per alium satisfaciatur, dare illi solum consuetam elemosynam pro Missa?*
- VII. *Sub gravi Sacerdos, qui per alium celebrat, universim tenetur illi integram elemosynam manualement tribuere.*
- VIII. *Num Rectores Ecclesiarum possint aliquid sibi retinere pro expensis necessariis ad celebrandum?*
- IX. *Si quis plura exigua stipendia accipiat, promittendo singulis Sacrificium,*

ficiam, poterit ne eandem Missam pro iis omnibus applicando, obligationi suae satisfacere, si necessitate ductus id promiserit?

X. Videtur id non licere cum secundum se, tum etiam ex decreto Urbani VIII.

I. **P**Lurima huc spectantia diximus art. 5.; Quærimus nunc, qua ratione stipendium accipi pro Missa possit? Quodnam sit justum Missæ stipendium? Num possit duplex stipendium aliquando pro eadem missa accipi? & alia his affinia; omittentes quæ olim apud Doctores agitabantur, sed post decretum Urbani VIII. de Celebratione Missarum, cum declarationibus Sacrae Congregationis, sunt jam extra controversiam; sicut etiam post proscriptionem octavæ, nonæ, ac decimæ Theses factam ab Alex. VII., in quarum expositione plurima diximus in Trutina Thesium damnatarum. Theses autem a Pontifice proscriptæ sunt huiusmodi: Octava, quæ habet: *Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem missa licite accipere applicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsius celebranti correspondentem, idque post decretum Urbani VIII. Pariter nona, dicens: Post decretum Urbani VIII. potest Sacerdos, cui missa celebranda traduntur, per alium satisfacere, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii sibi retenta: Et decima, ubi dicitur: Non est contra justitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre: Neque etiam est contra fidelitatem, cum promissam promissione etiam juramento firmata danti stipendium, quod pro nullo alio offeram.*

Quæritur nunc primo, quibus titulis accipi possit stipendium pro missa absque labe Simonie?

Respondeo, certum esse, quod si stipendium recipiatur ut pretium ipsius

fructus spiritualis, sit vera simonia; sicut etiam si recipiatur ut pretium laboris necessario requisiti ad sacrificandum. Quando enim talis labor missæ intrinsicè venderetur, censetur ipsa missa vendi, ut Doctores docent communiter in de Simonia. Habetur enim in cap. *Si quis obseceris* quaest. 3. *Qui horum alterum vendit, sine quo nec alterum provenit, neutrum in venditum derelinquit.* Quare potest stipendium accipi, vel pro sustentatione Sacerdotis, juxta illud, *Qui altari servit, de altari vivet:* Nam sicut artifex, verbi gratia Pictor, dicitur gratis pingere, si in domo tua sit, nec aliud a te habeat præter sustentationem; ita dicitur gratis celebrare Sacerdos, si accipiat solum stipendium pro sustentatione. Vel potest accipi stipendium propter circumstantias aliquas extrinsecas, verbi gratia, quod sacrificet in tali loco distanti, tali tempore incommodo, &c.: Vel demum, ut elemosyna, vel ut donum liberaliter datum.

II. Quæritur secundo, quodnam sit justum missæ stipendium?

Respondeo cum Suar. disp. 86. sect. 2., & aliis apud Trull. dub. 52., justum stipendium non esse taxandum, habita ratione congruæ sustentationis; nam actio sacrificandi non exigit integrum diem; unde potest Sacerdos etiam in aliis exercitiis occupari, ut lucretur, & habeat, unde sustentetur, verbi gratia, concionando, cantando in Choro, &c. Præterquamquod ex usu, & præscripto Ecclesiæ nemo potest ad Sacerdotium ascendere, nisi aliunde valeat se congrue sustentare; quare illud stipendium dicitur justum, quod est a Superiore taxatum. Ratio est, quia licet stipendium non sit pretium, servat tamen pretii proportionem, quatenus in ea servanda est ratio justitiæ: unde sicut in temporalibus illud dicitur pretium justum, quod

quod est taxatum a Principe ; ita in casu nostro .

Dubium tamen est , an Religiosi exempti teneantur stare taxæ factæ ab Episcopo ? sicut eadem ratione quaeritur apud Doctores , An Ecclesiastici teneantur stare taxis , & metis in pretio rerum , quas Principes sæculares legitime taxant ? Communiter cum Vasq. , Molin. affirmant apud Pal. lib. 1. tract. 3. de legib. disp. 1. punct. 24. num. 6. (quamvis Navar. apud Tamb. putet , ad id non obligari sub mortali) Ratio est , quia posita tali taxa , illud est pretium justum , atque adeo si plus accipiatur , contra justitiam accipitur .

III. Quod si missæ stipendium non fuerit a Superiore taxatum , illud dicitur justum , quod communiter receptum est ; ita ut supra illud exigi non possit ; quamvis possit Sacerdos contentus esse de minori stipendio . In Italia justum stipendium est argenteus : In diebus autem festivis in Diœcesi Mediolanensi permittitur duplex argenteus , teste Bonac. punct. ult. num. 13. ; alibi argenteus cum dimidio . Dian. tamen part. 1. tract. 14. resol. 9. docet , opinionem hanc , quod scilicet possit majus stipendium accipi die festo , damnatam esse in decreto Sacrae Congregationis §. 3. Quod tamen Tamb. loc. cit. negat , siquidem ibi solum veratur , ne die festo recipiatur stipendium duplicatum ; qui tamen accipit duos carolenos die festivo , non dicitur accipere duplicatum stipendium , nec majus justo , ubi pro die festo taxatur vel a superiore , vel a consuetudine duplex argenteus ; sicut enim rerum pretia decrescunt , quando pauci sunt emptores , crescunt vero , quando emptores multiplicantur ; ita justum missæ stipendium (quod ad normam pretii regulatur , quamvis pretium non sit) diebus feriatis potest esse minus quam festivis , quando

ad populi commoditatem multi missas quaerunt . Distinguit tamen Tamb. in missa Applicationem , & Officiaturam , docetque pro Applicatione non posse die festo exigi stipendium majus , cum semper sit eadem ; secus vero pro Officiatura , quæ die festo magis exposcitur , eo quod majus decus Ecclesiæ , & majorem populo commoditatem afferat : eademque ratione non pro Applicatione , sed pro Officiatura Missæ cantatæ potest accipi majus stipendium , ex Suar. disp. 86. sect. 2. , quam pro Officiatura missæ privatae .

Notandum tamen , quod si stipendium non sit manuale a fidelibus voluntarie oblatum , sed ex titulo ecclesiastico , illud censetur justum , quod ob eam causam relictum est Beneficiario , vel Capellano , quamvis sit maximum : Si tamen sit ita tenue , ut non attingat stipendium pro illo loco sufficiens , pertinebat olim ad Episcopum reducere onus missarum ad minorem numerum ; nunc tamen post decretum laudatum pertinet ad solum Pontificem , quamvis non sit improbabile apud March. , & Tamb. lib. 3. cap. 1. §. 2. num. 9. , quod possint Episcopi hoc facere , antequam Ecclesia tale onus acceptet ; quia in decreto solum prohibetur , ne Episcopi moderentur onera missarum imposita ; quod autem nondum est acceptatum , non dicitur proprie impositum . Quare si Ecclesia acceptat onus dicendi , verbi gratia , viginti missas pro decem carolenis , non potest tale onus moderari nisi solus Pontifex ; & quamvis si omnino sine culpa beneficiarii cessent redditus beneficii , cesset etiam omnino statim onus missarum ; si tamen redditus diminuantur , non per hoc potest diminui onus missarum absque recurso ad Pontificem , cum hoc in decreto prohibeatur .

IV. Quæritur tertio , an possit Sa-

cer:

cerdos accipere duplex stipendium, alterum pro Applicatione Missæ, alterum pro præsentia, seu Officiatura in loco sibi præstituto?

Respondeo, Dian. loc. citat. resol. 80. negare, quia S. Congregatio decrevit, quod Sacerdotes, quibus diebus tenentur missas celebrare ratione beneficii, Capellania, aut Salarii, si elemosynas pro aliis etiam missis susceperint, non possint eadem missa utrique obligationi satisfacere. At Lugo de Euch. disp. 21., & Tamb. loc. citat. num. 14. affirmant, dummodo constet, unum voluisse solum præsentiam, alterum vero solum applicationem Sacrificii; quia stipendium pro præsentia recipitur propter laborem extrinsecum missæ, quod scilicet in tali loco, vel tempore celebretur, ad quod non tenetur Sacerdos obligatus pro alio celebrare; stipendium vero pro applicatione missæ recipitur pro parte sustentationis congruæ Sacerdotis, ut diximus: Decretum autem adductum a Dian. loquitur solum de iis, qui tenentur ratione beneficii, &c. ad præsentiam simul, & applicationem Sacrificii, non vero de iis, qui solum tenentur ad præsentiam. Quamvis autem Barbof., & Lug. doceant, quod qui petit missam in aliquo loco, petat etiam implicite sibi missam illam applicari; quia cum non constet contrarium, præsumendum est, quod communiter contingit: March. tamen apud Tamb. docet, non satis esse talem præsumptionem, quia onus grave non est imponendum, nisi clare constet. Præterea ex Leg. *Quicquid astringenda* de Verbor. obligat. dicitur, quod propositum mente retentum nihil extra operetur; unde lex Principis mente retenta non obligat: ergo si testator non declarat, quod velit etiam applicationem Missæ, non obligatur Sacerdos ad illam, etiamsi aumus fundatoris fuisset obligare Sa-

cerdotem: Quare si petantur missæ in tali loco celebrandæ, nihil aliud exprimendo, ex quo colligatur exigere etiam applicationem, videtur Sacerdos obligatus dumtaxat ad præsentiam; si enim ille voluisset applicationem missæ, expressisset, dicendo verbi gratia, illam velle pro anima sua, vel defunctorum suorum, &c. Etenim ex Suar. tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 17. num. 7. in oneribus imponendis hæc regula servanda est, *Si voluisset, expressisset*. Verum quidem est, in rebus dubiis præsumendum esse, quod communiter contingit: in casu autem nostro non raro accidit, quod fundatores Capellania, & qui petunt missam die festo, verbi gratia in aliquo loco, solum inspiciant ad honorem altaris, vel ad commoditatem populi, non ad suorum delictorum satisfactionem.

Equidem censeo, non esse recedendum a sententia opposita Barbof., & Lugon.; cum regulariter contingat, quod petens missam in aliquo loco, non solum velit commoditatem populi, aut cultum Sancti illius loci, sed etiam Missæ applicationem; Ex hoc autem, quod regulariter contingit, rationabiliter id præsumitur; ac propterea Sacerdos in tali casu tenetur etiam missam applicare pro dante elemosynam.

V. Ex dictis resolvitur alia quaestio, An possit Sacerdos accipere stipendium ab eo, qui petit tantum fructum impetrationis missæ, petendo, verbi gratia, illam pro infirmo; & alterum integrum stipendium ab eo, qui petit fructum satisfactionis, petendo, verbi gratia, illam pro defuncto? Petrus Navar. apud Tamb. docet, id non esse improbabile. Sed communiter cum eodem Navar., & Tamb. docent, id non licere; quia præsumendum est in rebus dubiis, quod communiter contingit: Commu-
niter

niter autem contingit, quod petens missam utrumque fructum velit sibi applicari, nisi aliud explicet, aut ex aliqua circumstantia contrarium colligatur. Præterquamquod in tali casu duplex stipendium pro eadem missa reportaretur; quod in decreto Urbani VIII. vetatur: Quare nisi diserte consentiant offerentes stipendium, quod uni solum impetratio, alteri satisfactio applicetur, non poterit Sacerdos hoc duplex stipendium pro eadem missa accipere. Illud a nonnullis admittitur, quod si gratis uni promissum missam pro salute parentis ægroti, verbi gratia, alteri pro anima fratris defuncti, possis eadem missa utrique obligationi satisfacere; Nam ex modo promittendi, non promittitur nisi uni fructus impetrationis, alteri fructus satisfactionis: nec communiter contingit, quod offeratur semper uterque fructus Sacrificii; sicut communiter contingit, quod petens missam, & erogans pro illa stipendium, petat utrumque fructum; neque in tali casu duplex stipendium pro eadem missa accipitur.

VI. Quæritur quarto; An peccet mortaliter, non solum qui tenetur missas celebrare ob eleemosynas manuales, sed etiam Capellanus, ac Beneficiarius, si accepto pro missis celebrandis stipendio majori, det eandem celebrandas alteri pro stipendio minori?

Respondeo, indubitatum esse id non licere relate ad missas celebrandas ob stipendium manuale, juxta decretum laudatum Urbani VIII., & juxta thesimum nonam Alex. VII.; etenim id saperet turpe lucrum. Nihilominus Sacra Congregatio rogata, an Beneficiarius, qui potest per alium celebrare, teneatur huic alii dare stipendium ad rationem reddituum Beneficii? respondit, Satis esse, si det eleemosynam congruam secundum morem regionis, si aliud in fundatione cautum

non fuerit. Disparitas est, quia qui dat eleemosynam manualement pinguem pro missa, totam illam eleemosynam dat pro missa; unde non debet aliquid sibi retinere, qui per alium celebrat: Contra vero Fundator Beneficii non dat pingues redditus Beneficii pro sola missa, sed etiam pro commodiore sustentatione Beneficiarii, ut alacrius seruiat, &c. & propter eandem rationem Dian. loc. citat. resol. 11., Lug. disp. 21. sect. 2., & Tamb. concedunt etiam Capellano id, quod a Sacra Congregatione conceditur Beneficiario; & Croix putat, id verum esse, etiam si Capellania sit amovibilis: Imo idem concedunt legatario pingui, quando hic non accipit eleemosynam manualement; Verbi gratia, si Titio relinquuntur centum aurei cum onere, quod faciat celebrari centum Missas; quia talis eleemosyna non videtur relicta solum intuitu missæ, ut eleemosyna manualis solet conferri, sed intuitu personæ; Idemque dicas, si Sacerdoti relinquatur prædium reddens quotannis centum aureos cum onere, quod celebret quotannis centum missas.

VII. Docuit Bordon. resol. 26. num. 28. apud Tamb., quod qui hoc decretum non servaret, non peccaret mortaliter; quia in eo decreto nulla adsunt verba indicantia culpam mortalem; & ex alio capite nulli fieret injuria. Verum communiter cum Peyr., & Tamb. damnant id de mortali, quia tam subtilis distinctio Sacra Congregationis in re tam gravi gravem prohibitionem demonstrat; Præsertim, quia decreto Urbani VIII. successit deinde condemnatio dictæ propositionis facta ab Alex. VII. Universim autem lex Ecclesiastica obligat sub gravi, quoties usus, & consuetudo ita obligationem interpretatur, ut lex de servandis festis, de jeuniis, & similibus; usus vero in casu nostro obliga-

tionem gravem interpretatur, ut docent communissime.

VIII. Rogata pariter Sacra Congregatio, An Rectores Ecclesiarum possint ab eleemosyna manuali aliquid sibi retinere pro expensis necessariis, videlicet pro candelis, paramentis, vino, &c.?

Respondit, id posse solum Rectores Ecclesiae pauperis, non vero quae sufficientes habet redditus. Ex redditibus tamen beneficii, aut Capellaniae poterunt universim pauperum Ecclesiarum Rectores illam portionem dumtaxat accipere, quae nullatenus excedat valorem expensarum, quae pro ipsomet Sacrificio sunt subeunda.

Præterea docet Dian. loc. citat. resol. 12., quod Sacerdos, qui a Petro habuit aureum pro missa, non intuitu solius missae, sed etiam intuitu personae sibi amicissimae, cui voluit hoc beneficium præstare, possit per alium Sacerdotem satisfacere, collato illi iusto stipendio: sicut etiam quando sponte excessus consueti stipendii ab alio Sacerdote condonatur, ex eodem Dian. resol. 13., Notat tamen Tamb., duos in hac re scrupulos esse vitandos: primus est, ne ille non sponte condonet, sed coactus metu, ne non inveniatur in posterum eleemosynas pro Missis: alter, ne tu incidas in periculum fordidae negotiationis, & damnabilis lucri. Denum Collectores missarum, qui plura stipendia congregant, & deinde inter stipendiarios Sacerdotes distribuunt, probabiliter ex Trull. dub. 11., & Tamb. possunt pro labore in colligendis, vel transportandis stipendiis moderatam mercedem retinere; quia talis prohibitio directe est contra sacerdotes, qui missas celebrandas accipiunt; reliqui igitur solum servare tenentur id, ad quod iure naturae obligantur.

IX. Queritur quinto, An qui accipit plura exigua stipendia, promit-

tens singulis missam, possit unica missa pro omnibus satisfacere; Verbi gratia, si recepit quinque asses a Titio, & quinque a Caio, potest ne eandem missam pro utroque applicare, ita ut debitum caroloni stipendium pro ea accipiat?

Respondeo, Azor. 3. part. lib. 12. cap. 8. quaest. 3., & Cordub. apud Trull. dub. 6. id permittere, quia iustum stipendium debetur Sacerdoti. At communissime negant, quando sponte promisit applicare integram missam pro exiguo stipendio, quia quilibet tenetur stare promissis, & potest Sacerdos liberaliter donare, quod requiritur usque ad stipendium iustum; Si tamen nihil promisit, sed tacuit, dum offerretur stipendium exiguum pro missa, Corduba, Nugnus, Fraxinellus apud eundem Trull., & apud Dian. part. 2. tract. 14. resol. 7. facilius permittunt. Sed communius etiam negant, quia qui tenuem acceptavit eleemosynam ab offerente stipem pro missa, videtur consentire ad mentem petentis, quae est, ut integra missa sibi offeratur: Quare sicut qui accepit tenuem Capellaniae, tenetur ad omnia missarum onera, donec a legitimo Superiore reducantur ad minorem numerum; ita in casu nostro.

Verum Trull., & Tamb. lib. 3. cap. 1. §. 3. probabilem putant sententiam Suar. disp. 86. sect. 4. docentis, in eo casu posse id concedi Sacerdoti pauperi, quando paupertate coactus consentit; poterit enim ab injusto pacto resilire, & missam pro stipendio iusto applicare: Sicut enim (inquit Suar.) operarius, cui digna merces non tribuitur, potest damnum sibi compensare, etiamsi ob paupertatem consenserit in mercedem exiguam; (quamvis non possit exigere mercedem majorem illa, qua alius facile contentus esset in magna turba operario-

rariorem) Et sicut qui ob necessitatem cogitur emere triticum pretio injusto, potest sine iniustitia se indemnem servare alia via; quia venditor dum extorquet consensum ad pretium injustum, debet putare, quod qui ob necessitatem emit, vere non consentiat tali pretio: Additque Lugo de iustit. disp. 16. sect. 4. num. 82., quod sicut qui in necessitate petit mutuum, & promittit usuras, non tenetur illas solvere, etiamsi fraudulenter promiserit ad extorquendum mutuum; quia cum obliget se mutuator sponte ad mutuandum, obligat etiam se ad leges mutui, atque adeo ad non accipiendam usuram; Ita pariter qui in necessitate vendit infra justum pretium, potest exigere justum pretium; quia emptor eo ipso quod voluit libere emere, voluit implicite obligare se ad solvendum pretium justum, prout ferunt leges emptionis: Quod idem dicendum in conductione; Idemque videtur etiam dicendum in casu nostro; quia quamvis stipendium missæ non sit vere pretium, servat tamen in omnibus rationem pretii. Dian. tamen part. 1. tract. 14. resol. 7. cum Lug. loc. citat., March. hanc doctrinam in casu nostro non permittit; quia oppositum decrevit Sacra Congregatio dicens in laudato decreto: *Deinde ubi plura stipendia, quamvis incongrua & exigua, collata fuerint Sacerdotibus, precipit, ut absolute tot missa celebrentur, quot ad rationem attributa elemosyna prescripta fuerint, ita ut alioquin graviter peccent, & ad restitutionem teneantur.* Verum Tamb. putat, verba hæc Sacre Congregationis non esse contra sententiam Suarii; quia dicunt, missas celebrandas esse ad rationem elemosyna attributa; unde si elemosyna attributa sit dimidium iusti pretii, non nisi medietas fructuum missæ pro eo applicari debet. Advertit

Pars V,

tamen idem Tamb., quod si offerens exiguum stipendium pro integra missa facile invenisset alios Sacerdotes, qui pro eodem tenui stipendio celebrarent, non posset Sacerdos se indemnem servare applicando pro illo partem tantum fructus missæ: quia promittendo fraudulenter integram missam pro tenui stipendio esset causa iniusti damni; Quod pariter docet de operario promittente suas operas pro tenui mercede; non posset enim solitam mercedem exigere, quando Dominus facile invenisset alios operarios, qui eadem tenui mercede contenti essent; etenim fraudulenter id promittendo esset causa iniusti damni; & idem docet de mutuuario, qui si promittendo usuras est causa, ut mutuans damnum aliquod patiatur, vel lucrum amittat, debet partem saltem usurarum solvere, ita ut resarciat damnum emergens, aut lucrum cessans mutuantis, cui fraudulenter usuræ promissæ sint.

Equidem tamen, spectato iure naturali, cenfeo primo, quod sicut promittens usuras ob necessitatem non tenetur resarcire lucrum injustum cessans mutuanti per hoc, quod, verbi gratia, aliter mutuasset alteri, qui solvisset usuras: & sicut promittens ob necessitatem injustum pretium pro tritico non tenetur resarcire emptori lucrum injustum, quod illi cessat, per hoc, quod facile verbi gratia alteri eodem pretio injusto vendidisset: ita promittens ob necessitatem integram missam pro tenui stipendio, aut suam operam pro tenui mercede, non tenetur resarcire damnum injustum, quod patitur promissarius per hoc, quod verbi gratia aliter facile reperisset alios Sacerdotes, aut operarios pro eodem tenui injusto stipendio: In eo casu admitto doctrinam Tamb., quando qui offert stipem, facile invenisset alios, qui celebrarent sponte ob eandem e-

N xi.

xiguam stipem, non coacti necessitate; Vel quando sicut ex copia operariorum decrevit pretium operarum, quod non est a lege taxatum, ita ex copia Sacerdotum decreveret stipendium, quod non esset a Superiore, vel consuetudine taxatum, in indivisibili consistens: Quod si taxatus sit carolenus pro missa, tunc doctrina Suar. videtur absolute vera secundum se.

X. Censeo tamen secundo cum Lug. & Dian. ex verbis citatis Sacrae Congregationis prohiberi, ne isthæ sententia Suar. in praxim deducatur; quippe quæ multum animabus Purgatorii nocet; cum passim reperiantur, qui bona fide petant integram missam pro tenui stipendio: Quare si Sacerdotes non satisfacerent juxta opinionem Suar., animæ purgantes heu quot Sacrificiis privarentur! Unde merito Sacra Congregatio id vetuit, & explicatio Tamb. videtur omnino aliena a mente Sacrae Congregationis; sicut merito prohibitum est ne reducantur onera missarum ad minorem numerum, quamvis reditus non sint sufficientes ad stipendium justum.

Et hinc confirmatur mea sententia; nam si quis acceptat Capellaniam reddentem quotidie quinque asses cum onere celebrandi quotidie, tenetur quotidie celebrare, nec potest reducere onus missarum ad minorem numerum sine licentia Pontificis; idque puto verum esse, etiamsi coactus ne-

cessitate in id consentiat: ergo etiam in casu nostro.

Censeo tertio, sententiam Suar. absolute esse falsam, quia taxa stipendii pro missa non est facta a Superiore, ita ut consistat in indivisibili, sed a consuetudine: Quare sicut ex Tamb. lib. 3. cap. 1. §. 3. num. 35., possunt die festo exigi aliquando duo caroleni, quin fiat contra decretum prohibens, ne die festo exigatur duplex stipendium, quia scilicet duo caroleni aliquando, ubi est copia petentium missas ad commoditatem populi, non sunt in rigore stipendium duplicatum, sed stipendium debitum majus: Ita in casu nostro, ubi est copia Sacerdotum offerentium missas, stipendium justum decrevit; atque ad eò justum stipendium dat, qui daret, verbi gratia, pro ea Missa quinque asses; unde qui promittit integram missam pro exigua stipe, quæ sit justa, spectata copia Sacerdotum in simile stipendium consentientium, tenetur integre illam offerre. Contendunt quidem multi apud Bonac. punct. 7. §. 2., quod elemosyna justa pro missa debeat esse, quæ sufficiat ad sustentationem Sacerdotis integram: Sed hoc merito negatur ab eodem Bonac., quia ex usu, & institutione Ecclesiæ, nemo potest promoveri ad Sacerdotium, nisi aliunde habeat, unde congrue valeat se sustentare.